

[Jens Thoft]

Jeg ved, at regeringen bag kulisserne har oplyst, at den støtter lempelserne, og det er meget godt, men hvornår får vi klar besked? Jeg håber, at det bliver i dag; det er derfor, at vi har stillet denne forespørgsel.

Besvarelse

Industriministeren (Anne Birgitte Lundholt):

En af følgerne af den aktuelle udvikling i Østeuropa har været en stærkt stigende interesse for COCOM's rolle.

Jeg finder det meget positivt, at der bliver stillet spørgsmål om COCOM, således at vi kan få en debat om emnet her i Folketinget.

Først vil det nok være på sin plads ganske kort at gøre rede for COCOM's organisation og formål.

COCOM er en forkortelse for Coordination Committee. Der er tale om en uformel organisation etableret i 1950, hvis medlemslande er NATO-landene undtagen Island, og endvidere er Japan og Australien tilsluttet.

Formålet med samarbejdet er at begrænse overførsel af såkaldte strategiske varer og teknologi til de østeuropæiske lande. Grundlaget for en vurdering af, om en sådan overførsel bør begrænses, er, om den pågældende vare eller teknologi i væsentlig grad vil kunne forøge de østeuropæiske landes militære styrke.

Samarbejdet er af koordinerende art, idet hvert enkelt medlemsland har indført sine egne nationale regler for eksportkontrollen.

Den generelle lovhjemmel for de danske regler, som indeholdes i Industriministeriets udførselsbekendtgørelse fra 1987 med senere ændringer i lov om valutaforhold, bestemmer, at industriministeren kan indføre restriktioner for eksport eller import med henblik på opfyldelse af Danmarks internationale aftaler eller samarbejde med andre lande.

Udførselsbekendtgørelsen indeholder i et omfattende bilag en liste over de varer, som er omfattet af eksportkontrollen. Såvel udgivelsen af udførselsbekendtgørelsen som administrationen af denne er siden 1988 varetaget af Industri- og Handelsstyrelsen.

Styrelsen har et meget tæt samarbejde med Udenrigsministeriet og Industrirådet, idet Industrirådet er teknisk rådgiver for styrelsen i COCOM-spørgsmål.

Kravet om udførselstilladelse er ikke begrænset til eksport til Østlandene, men der kræ-

ves tilladelse til samtlige destinationer, herunder også til andre vestlige lande.

For så vidt angår eksporten til Østlandene er det vigtigt at holde sig for øje, at der ikke er tale om et generelt eksportforbud. Der kan søges om undtagelse fra bestemmelserne ved eksport til Østlandene – noget, som i langt de fleste tilfælde gives administrativt, det vil sige af Industri- og Handelsstyrelsen uden forelægning i COCOM.

I enkelte tilfælde skal en ansøgning om undtagelse drøftes med de øvrige lande inden for COCOM-samarbejdet. Sådanne ansøgninger, som forinden har været igennem en teknisk vurdering, får yderst sjældent afslag, men afgørelserne kan trække ud, sådan som det for nylig desværre er set i en sag om eksport af telekommunikationsudstyr til Polen, en sag, som dog nu er i orden.

Omfanget af listerne over produkter omfattet af eksportkontrol beror på en afbalancering af en lang række hensyn. Hensynet til eksport og beskæftigelse taler imod enhver form for eksportbegrænsning. På den anden side har der hidtil været en klar vestlig enighed om, at der er en sikkerhedsmæssig interesse i at undgå teknologisk militæroprustning i Østlandene, og at det i hvert fald ikke bør ske ved hjælp af vestlig teknologi. På denne måde har man søgt at begrænse forsvarsudgifterne i COCOM-landene. Kort sagt: Afvejningen er foretaget mellem de strategiske hensyn og de eksportfremmende hensyn.

Listerne over produkterne, som er omfattet af kontrollen, revideres løbende, og i denne forbindelse har man fra dansk side arbejdet ihærdigt for en forkortelse og rationalisering af listerne med det mål, at de kun bør omfatte en kerneliste af varer og teknologi med en klar strategisk betydning.

De ændringer, der for tiden sker i den strategiske og politiske situation i forholdet til Østeuropa, vil stille helt nye krav til COCOM's rolle. Der er enighed inden for COCOM-samarbejdet om, at der inden for en kort tidshorison bør ske en omfattende liberalisering af bestemmelserne. Fra dansk side har man under hensyntagen til en sikkerhedsmæssig vurdering i videst muligt omfang aktivt støttet de igangværende bestræbelser for at lempe COCOM-bestemmelserne i lyset af de aktuelle ændringer.